

Ik had verondersteld, dat mevr. Souget-Citroen de weduwe kon zijn geweest van [S\[alomon\] M\[atthijs\] Souget](#), een makelaar, die al sinds 1887 actief was op de Amsterdamse huizenmarkt en -veiling en gevestigd op de Geldersekaade N° 60. Hij was in 1917 overleden.

[Esmee Quodbach](#), Princeton, N.J., liet mij begin jan 2021 echter weten, dat mevr. Souget-Citroen de weduwe was van diens broer M[arcus] H[ijman] Souget (1869-1918). Voluit heette zij **Bilha Isaak Souget-Citroen** en ze was geboren in 1874 in Paramaribo.

Haar vader, **Isaak Barend Citroen** (Amsterdam, *1841), had zich in 1868 in Paramaribo gevestigd als horloge- en [uurwerkmaker](#). In 1870 trouwde hij daar met **Judith Samuels** ([aankondiging](#), 28 jan 1870). Zij kregen drie ¹⁾ kinderen, van wie Bilha de tweede was. Kort na haar [geboorte \(1874\)](#) liet haar vader [per advertentie](#) aan de clientèle weten dat hij de kolonie voor enige tijd ging verlaten, waarschijnlijk om terug te keren naar Amsterdam. Daarvan vond ik geen vermelding, maar in 1875 komt hij per schip weer [in Paramaribo](#) aan. Zijn vrouw Judith en kinderen arriveren daar [in jan 1881](#) uit Cayenne (Frans Guyana). Daar valt niet per se uit af te leiden, dat zijn gezin pas vijfentwintig jaar na hem weer uit Nederland overkwam. Het kan gewoon een uitstapje geweest zijn naar de hoofdplaats van de Franse buurkolonie, want op 28 apr 1881 zien we haar met haar drietal weer [naar Cayenne](#) vertrekken. In Paramaribo viel in die tijd weinig te beleven en de stoomboot maakte lokaal verkeer voor iedereen bereikbaar. In 1886 gaat zij met drie kinderen, Netje, Bilha en Barend ([*9 sep 1875](#)), sloop op de oceaanstomer 'Prins Willem I' [naar Amsterdam](#) en nu blijkbaar voorgoed.

Bilha was [Marcus Hijman Sougets tweede vrouw](#) en zij kregen twee kinderen, een dochter, [Juliëtte Lany](#) (1907 - Auschwitz, 1942) en een [zoon, Leo](#) (1910 - [Blechhammer, 1945](#)).

Marcus was eerder getrouwd geweest met Bilha's oudere zus Jeannette, 'mooi Netje', **Netje Citroen** (1872-1906). Hun enig kind, Matthijs (Amsterdam, *13 april 1899) groeide na haar vroege dood op in het gezin van Bilha. Zijn tweede voornaam was Leonardus, naar [Leo Nardus](#), de avontuurlijke en veelzijdige zakenpartner van zijn vader, een innemend man, die je met volle overtuiging een Rembrandt of een Van Gogh kon verkopen, waarvan de verf nauwelijks droog was en dan ook nog voor de dubbele prijs. Hij had in die tijd een kunsthandel met vestigingen in Parijs en New York, hij was schatijk, leidde een luxelevenswijze en liet anderen graag delen in zijn overvloed. Als een mecenas steunde hij diverse aankomende talenten, schakers (een [passie](#) van hem), schilders en mensen, zoals Marcus, die licht konden werpen op de herkomst van oude en voor die tijd moderne meesters, al mocht daar wel eens, of misschien meer dan eens een getrouwe kopie tussendoor glippen.

¹⁾ – Ik kon er in eerste instantie maar drie vinden, maar een latere bron noemde er vijf. Zie verder.

vBree-49 1920-1927 Souget-Citroen

Zo trouwden Marcus Hijman Souget en Netje Citroen dus in 1895 [in New York](#) en in 1904 woonden of verbleven zij, volgens een [overlijdensadvertentie](#) van Marcus' moeder, in Parijs.

Na [Netjes overlijden](#), Amsterdam, 15 apr 1906, hertrouwde Marcus [een half jaar later](#) in Amsterdam, 17 okt 1906, met haar jongere zus Bilha, 'mooi Betje'.

Zijn relatie met Nardus duurde intussen voort en in 1916, midden in de Eerste WO, richtten hij en Nardus 'Bouwmij Blaricum & Bussum' op en woonde hij met Betje en de kinderen in [een kapitale villa](#) in Bussum aan de Nieuwe 's-Gravelandseweg, nr 19, volgens Esmee Quodbach gefinancierd door Nardus ([bijkomstig detail](#)). Daar voerde hij een grote staat. De villa hing vol met kunst, wellicht omdat Nardus na de scheiding van zijn Franse vrouw, Hélène, die "Lany" werd genoemd (vandaar de tweede naam van Bilha's dochter), zijn kunstbezit buiten haar bereik wilde houden.

Na [Marcus' dood](#), aldaar, 11 nov 1918, 49 jr, "na een kortstondig lijden" (hij stierf aan de Spaanse griep), en na een [roerend afscheid](#) in de nieuwe synagoge van Bussum, waar hij de hemel in werd geprezen, als geliefd gezinshoofd, gewaardeerd lid van de joodse gemeenschap en als gulle gever voor de bouw van de synagoge, bleek hij, volgens Esmee Quodbach, echter vooral schulden – zie bijv. deze [correspondentie](#) over rijpaarden (2 pgs.) – te hebben nagelaten en Betje moest de villa ontruimen – die na haar tot 1926 bewoond werd door de fam. Brandt Corstius.

Het lijkt niet onwaarschijnlijk, dat het de genereuze Leo Nardus was die, behalve het veiligstellen van zijn Bussumse kunstverzameling ([156 doeken](#)), in dec 1919 de onderhandse koop van Van Breestraat 49 voor Betje regelde – (zie [jaarlijst 1918](#)). In de algehele malaise na de Eerste WO en de erop volgende pandemie was er aan alles gebrek en waren de huizenprijzen relatief laag, zeker voor wie zich tijdens de oorlog hadden verrijkt. Het kan ook zijn, dat Betje, nadat de inventaris grotendeels geveild was – de mooiste stukken hield zij zelf – over voldoende middelen beschikte om vBreestraat 49 te kopen en in te richten. Wellicht hield zij er nog aan over, want zij kwam de jaren 20 redelijk comfortabel door.

Zij woonde er van 1920 tot 1927 – (zie [jaarlijst 1925](#)), met haar eigen twee kinderen, haar stiefzoon/neef Matthijs tot diens huwelijk op [4 mei 1923](#) en een huisgenote, [Deborah Cohen](#), die blijkbaar ziekelijk was en in 1925 overleed. In 1927 verhuisde Betje met haar twee kinderen naar Valeriusstraat 150.

Ronald Langereis, ([website](#), kies daar: Oud Nieuws, jaar 1920, huisnr. 49) Amsterdam, 28 jan 2021, v.7

Bijlage bij een mail van Esmee Quodbach, 22 januari 2021

Bron: Esther David-Souget (1999), achterlicht van Marcus Hijman Souget, Met mijn commentaar in voetnoten.

vBree-49 1920-1927 Souget-Citroen

Bron: Esther David-Souget, "Mengelwerk. Marcus Heiman Souget,"
Misjopge 12 (1999), no. 2: 61–62.

Marcus Heiman Souget

Enige tijd geleden ontving ik een map met zakelijke en financiële stukken van mijn oud-oom, waaruit ik een paar gegevens wil meedelen:

Mijn oud-oom Marcus Heiman Souget werd in 1869 geboren in Amsterdam als vijfde kind van Mattijs Souget en Duifje Monnickendam. In 1903²⁾ trouwde hij met Netje Citroen. Haar vader, Isaac Barend Citroen, van beroep horlogemaker, had in Paramaribo gewoond en was daar getrouwd met Judith Samuel.³⁾ Het echtpaar kreeg vijf kinderen,⁴⁾ waaronder "mooi Netje" en "mooi Betje", zoals zij in de familie genoemd werden. Netje was in 1872 in Paramaribo geboren, maar toen zij met Marcus Souget trouwde, woonden zij in Parijs.⁵⁾ Daar werd in 1904 Matthijs⁶⁾ Leonardus Michel geboren. Netje stierf in dat jaar,⁷⁾ vermoedelijk in het kraambed.

In 1907 kwam de weduwnaar terug naar Amsterdam. Het kind werd opgenomen in het gezin van Jacob Citroen,⁸⁾ zijn zwager. Deze was [toen] diamantbewerker van beroep en had het niet breed. Zijn vrouw Flora was in Engeland geboren en sprak alleen Engels, terwijl het kind alleen Frans kende. Het was een moeilijk kind en bleek in het gezin niet te handhaven.

Een jaar later, in 1908,⁹⁾ trouwde Marcus met Betje (Bilha Isaac Citroen), de jongere zuster van zijn eerste vrouw, ook geboren in Paramaribo op 30 maart 1874. Hij huurde een huis aan de Amstel. Marcus werkte in de margarinehandel, maar had grote financiële problemen, zodat hij geld van zijn zwager Jacob moest lenen. Toen zijn zaken in 1910 wat beter gingen, verhuisde hij naar Bussum. Daar werden twee kinderen geboren, Juliëtte en Leopold.¹⁰⁾ In 1914 ging het hem zo goed, dat hij verhuisde naar een riante villa op de Nieuwe 's-Gravelandseweg in Bussum.

²⁾ – Trouwen van Marcus Souget en Netje Citroen, niet in 1903, maar op [27 jan 1895](#) in New York.

³⁾ – Samuel, officieel [Samuels](#). Mogelijk was haar vaders voornaam Samuel.

⁴⁾ – Als Judith op 26 mrt 1886 met de stoomboot uit Paramaribo naar Amsterdam vertrekt, vermeldt de passagierslijst "[met 3 kinderen](#)". (Maar achteraf bleek er nog een zoon te zijn, Jacob.)

⁵⁾ – Trouwen in Parijs: zie noot 2. Misschien gingen ze in 1903 in Parijs wonen en moesten ze daar hun huwelijk laten registreren. Wel staat vast, dat zij in 1904 in Parijs woonden, zoals blijkt uit de [rouwadvertentie](#) uit dat jaar bij de dood van Marcus' moeder.

⁶⁾ – Matthijs Souget werd noch in Parijs, noch in 1904 geboren, maar op [13 april 1899](#) in Amsterdam.

⁷⁾ – Mooi Netje (*[20 mei 1872](#)) stierf niet in 1904, maar op [15 apr 1906](#) in Amsterdam, nog geen 34 jr. De dood in het kraambed zou kunnen, maar dan niet dat van Matthijs, zoals het wordt voorgesteld.

⁸⁾ – Om een zwager van Marcus te zijn moest deze Jacob een broer van Netje en Betje zijn, maar de enige mij bekende broer heette Barend (Isaac) Citroen (*[9 sept 1875](#), Paramaribo). Jacob Citroen bleek een jongere broer, (*[2 juli 1877](#), in Paramaribo). We komen hem hieronder weer tegen.

⁹⁾ – Trouwen van Marcus Souget en Betje Citroen, niet in 1908, maar op [17 okt 1906](#) in Amsterdam, een half jaar na Netjes overlijden. Dit maakt de inhoud van de § ervoor (noot 8) ook twijfelachtig.

¹⁰⁾ – Geen 'Leopold' maar 'Leo'. Waarschijnlijk was ook hij vernoemd naar Leo Nardus, net als zijn halfbroer Matthijs Leonardus. Hier [zijn gegevens](#), vastgelegd in 1951 bij de Burg. Stand te Velsen.

vBree-49 1920-1927 Souget-Citroen

Joop, de zoon van Jacob Citroen, die thans 92 jaar oud is [in 1998], herinnert zich nog goed, hoe het er daar toe ging:

"In 1914 vond het beroemde feest ter ere van tante Betjes veertigste verjaardag plaats. Oom Marcus had een trein gehuurd om de familie uit Amsterdam te laten komen. Er stonden koetsen met zwarte paarden met pluimen te wachten bij het station. Ik hoor nog het klop-klop van de paardehoeven, toen de gasten het kleine eindje naar het huis reden."

Mijn [Esthers] vader, Meyer Souget, herinnerde zich het feest ook, maar niet zo gedetailleerd. Joop vertelde over de speciaal gehuurde kelners en een Belgische operazangeres, Marie Waalwijk, die aria's zong. De champagne stroomde rijkelijk en het was een onvergetelijk feest.

Marcus hing de grote heer uit. Er kwam een [schermleeraar](#) ¹¹⁾ aan huis, hij had een koets met paarden. Zijn zitkamers waren rijk gestoffeerd en er was Frans antiek meubilair. In zijn dossier vind ik een rekening van 1374 francs voor zijden behang en fl. 110 voor een [Louis-XIV fauteuil](#).¹²⁾ Marcus had in die tijd een veilinghuis voor antiek "[Museum Garage](#)" ¹³⁾ geheten, die hij samen met de schilder L. Nardus uit Algiers bedreef. De familie heeft nog twee schilderijen van hem. Ik bezit het portret van een oude Arabier uit 1914 en mijn neef Leo Vis in Toronto heeft een mooi portret van een Arabisch meisje.

Het ging heel goed met de zaak, er werd veel geld verdiend, dat op mysterieuze wijze weer verdween. In de familie ging het gerucht dat er veel niet pluis was. Er werd zelfs gesproken over vervalste schilderijen en handel in blanke slavinnen. Inmiddels leefde Marcus er goed van, hij ging duur logeren met zijn gezin in het Kurhaus in Scheveningen en woonde ook verschillende keren in het Amstelhotel. In 1918 had hij een kantoor in Amsterdam op de [Geldersekade](#) ¹⁴⁾ en was hij lid van de Amsterdamse Makelaars Vereniging.

Op [25 november 1918](#) ¹⁵⁾ werd Marcus Heiman Souget in Bussum door de Spaanse griep geveld. Zijn weduwe Betje moest nog heel wat

¹¹⁾ – Schermen was een populaire sport rond 1900. De schilder Leo Nardus was er erg bedreven in en had in 1912 een bronzen medaille (sabel) gewonnen op de Olympische Spelen in Stockholm.

¹²⁾ – Bedoeld wordt 'een Louis quinze fauteuil'. In de brontekst staat 'KV'. Dat is gelezen als XIV, maar 'XV' lijkt me logischer.

¹³⁾ – De "Museum Garage" was – zoals de naam doet vermoeden – geen veilinghuis maar een garage- en autoverhuurbedrijf, Ruysdaelkade 97-99 [\[kaart\]](#), directeur J. Citroen. Vanaf 1920 adverteerde hij in Joodse weekbladen en tijdschriften, o.a. voor trouwerijen. Deze J. Citroen bleek Betjes broer Jacob te zijn. In 1929 was hij getuige bij het huwelijk van zijn nicht Juliette en zijn beroep staat vermeld [in de akte](#), "houder van een autogarage. 52 jaar". Hij zat niet meer in het diamantvak, maar was na Marcus' dood garagehouder geworden in het pand waar zijn zwager een antiekveiling had gehad.

¹⁴⁾ – Marcus' oudere broer, makelaar Salomon Matthijs Souget, had tot zijn plotselinge dood op 19 sep 1917, 57 jr, kantoor gehouden op Geldersekade 60 [\[kaart\]](#). Waarschijnlijk behartigde Marcus daar in 1917 en 1918 de zaken van de overledene. Salomons weduwe, Rachel Souget-Souget, [bleef er wonen](#) tot juli 1923.

¹⁵⁾ – Ook deze datum is niet juist. Marcus overleed op 11 nov 1918. Uit de [rouwadvertenties](#) blijkt, dat de oudste van Betjes twee broers, Barend, zich Bernard noemde en met zijn gezin in Londen woonde en Jacob en de zijnen in de toen nog zelfstandig gemeente Watergraafsmeer.

rekeningen ¹⁶⁾ betalen, waaronder een van de Amsterdamse Rijtuig Maatschappij van fl. 910 voor het onderhoud van twee paarden.

Marcus' zoon Matthijs was geen goede zakenman. Hij investeerde ongelukkig, waardoor er voor zijn moeder Betje nauwelijks geld overbleef. Zij woonde in een [bescheiden pensionkamer](#) ¹⁷⁾ in de Johannes Verhulststraat in Amsterdam en moest door haar familie onderhouden worden, want haar drie [kinderen trokken zich niets van haar aan.](#) ¹⁸⁾ Haar nicht Greet, die regelmatig met haar moeder, Sara Salomons-Souget, bij tante Betje op bezoek kwam herinnert zich:

"Thee met iets erbij. Brocaat-groene kussentjes en zij zo keurig in het donker gekleed met een bandeautje op en een klein brilletje. Zij had een fijn gezichtje."

Betje, haar dochter Juliette en man, haar zoon Leo en Jacob Citroen werden, samen met het grootste deel van de Souget-familie, in de concentratiekampen omgebracht.

Esther David-Souget

Opmerkingen achteraf

Het geheugen is een creatief proces. Als je eenmaal een verkeerde aanname hebt gedaan, bijv. dat Marcus en Netje in 1903 zijn getrouwd, en je weet dat zij in dat jaar in Parijs woonden, dan zijn ze dus in Parijs getrouwd, hun zoon moet daar geboren zijn in 1904 en omdat je meent dat Netje in dat jaar gestorven is, zal dat vermoedelijk in het kraambed zijn geweest.

Zo construeer je een historie, die intern consistent lijkt, maar die niet spoort met de werkelijkheid. Esther David-Souget lijkt bij het schrijven voornamelijk vertrouwd te hebben op haar geheugen en de verhalen van haar familieleden, maar het maakte, dat de samensteller van een compilatie er deze opmerking aan toevoegde:

"footnote – by Alan Blacher – some of the dates quoted in this document do not correspond with formal records and gravestone inscriptions and should not therefore be assumed to be correct."

¹⁶⁾ – Zie de [correspondentie](#) van Betje met de A.R.M. Zij hielden haar aan het contract. Blijkbaar beschikte Betje over een schrijfmachine en kon zij ermee omgaan, vrij uitzonderlijk in 1918.

¹⁷⁾ – De bescheiden pensionkamer lijkt in het verhaal aan te sluiten op Betjes vertrek uit Bussum, maar achteraf begreep ik, dat het moest slaan op een latere periode (jaren 30), toen zij zonder inkomsten raakte en de familie moest bijspringen.

In de periode na Bussum hoefde ze niet zuinig aan te doen. In 1924 plaatste zij een [advertentie](#) voor een werkmeisje én een 2e meisje, wellicht ter verzorging van 'huisgenote' Deborah Cohen.

¹⁸⁾ – Dan valt ook de venijnige opmerking over de kinderen te plaatsen. Die hadden hun moeder na de tweede ramp in haar leven – in 1935 – blijkbaar aan haar lot overgelaten. Zie verder. Matthijs had een baan gevonden bij veilinghuis "[Huize Weimar](#)" in de Saxen-Weimarlaan, N° 39, [\[kaart\]](#) en [trouwde op 4 mei 1923](#) met een dochter van zijn baas, Jacob Leefson. Het jonge paar vertrok de volgende dag met stoomschip "[Tabanan](#)" op huwelijksreis [naar Tanger](#).

Na de dood van Deborah Cohen in 1925 werd vBreestraat 49 wellicht een beetje te groot voor een vrouw en twee kinderen. In 1927 verhuisde Betje naar Valeriusstraat 150 [\[kaart\]](#).

Van dat adres [trouwde Juliëtte](#) in 1929 met Salomon Monnikendam, een tandarts uit IJmuiden.

[De compilatie](#) bevat de volgende documenten:

- **A Short History** of the Souget Family, written by Margaret Souget in 1987, 3 pgs.
Daarin wordt de naam Souget verklaard als een ambtelijke verhaspeling van Hebreeuws "sjochét", Jiddisch 'sjougét' (ritueel slachter), door een ambtenaar van de Franse Burg. Stand in Amsterdam, begin 19e eeuw.
- **Rebecca Arons**, written probably by Margaret Souget, 2 pgs.
Deze vrouw, geboren in Londen in 1769, zou in 1772 met haar moeder naar Amsterdam gekomen zijn en trouwde daar in 1789 met Mattetai (Matthias) Mozes, een achterkleinzoon van de oorspronkelijke sjochét. Toen de autoriteiten iedereen dwongen zich te laten registreren met een voor- en een achternaam, koos Rebecca voor zichzelf en haar kinderen – Mattetai was in 1802 overleden – als achternaam 'Sjouchét', maar doordat zij het Latijnse alfabet niet voldoende beheerste, kwam het als 'Souget' in de boeken terecht.
- **The Story of 's-Gravelandseweg 19** in Bussum, written by Esther Souget in August 1999, 4 pgs.
Dit is een uitgebreidere versie van bovenstaand verhaal, maar met een aardige inleiding over [de Bussumse villa](#) zelf, wat meer informatie over familierelaties – Marcus Hijman Souget was een oom van Esthers vader, [Meyer Souget](#) – een verslag van de festiviteiten rond de 40e verjaardag (1914) van 'mooi Betje', een inkijkje in de zakelijke activiteiten van het duo Marcus en Leo Nardus, Marcus' extravagante levensstijl en ten slotte de financiële ramp, die Betje overviel, toen Marcus in november 1918 plotseling stierf aan de Spaanse griep.
Het laatste deel van het verhaal behandelt de afwikkeling, de rol van de oudste zoon Matthijs daarin, waardoor Betje zichzelf niet meer kon bedruipen en door leden van de familie moest worden ondersteund. Voor zover genoemd waren dat oomzeggars van Marcus. Ten slotte komen onherroepelijk vragen aan de orde, zoals "wat is er binnen de familie nog over van al die rijkdom en waar zijn al die mooie spullen uit dat huis in Bussum gebleven en welke ravages heeft de oorlog in de families Souget aangericht en in wat zij vertegenwoordigden?"

Met name over dit laatste deel, de afwikkeling, valt nog wel iets op te merken. Er worden hier nl. in een paar regels zaken met elkaar verbonden, die in werkelijkheid zo'n 16 jaar beslaan. Betje zal een jaar (1919) nodig hebben gehad om haar leven weer op orde te krijgen. Diverse familieleden zullen haar daarbij geholpen hebben, haar broer Jacob en van de Souget-kant Marcus' [oudste broer Mozes](#) (1857-1933), een makelaar en diens zonen, waaronder Meyer Souget (1893-1985). Ik denk niet, dat Betjes [stiefzoon Matthijs](#), toen nog geen 20, in die fase een belangrijke rol speelde. Hem valt dan ook weinig te verwijten.

Wellicht stak ook Nardus nog en handje toe. Die woonde toen in Blaricum (1915-1920) en was in ieder geval nog partij in het veilinghuis op de Ruysdaelkade, dat in 1920 het garagebedrijf van Betjes broer Jacob Citroen werd. Maar [Nardus](#) had waarschijnlijk andere dingen aan zijn hoofd, het zoeken van een betrouwbare partner voor zijn kunstbezit – zijn ex-vrouw eiste haar aandeel op – en hij liep met plannen rond om voorgoed naar Tunesië te verhuizen (1921), waar hij een "paleisje" liet bouwen.

Toen de boedelveiling achter de rug was en alle rekeningen betaald, zal er voor Betje genoeg zijn overgebleven om een herenhuis in Zuid te kopen. Met al die makelaars in de

vBree-49 1920-1927 Souget-Citroen

familie zal dat soepel verlopen zijn en samen met haar kinderen, kon ze op vBreestraat 49 een aantal jaren vooruit.

Matthijs ging het huis uit in 1923 (noot 18). Volgens Esther had hij – ondanks zijn jeugdige leeftijd – Betjes kapitaal belegd in aandelen [Kon. Hollandsche Lloyd](#). Dat zal hij dan toch niet helemaal op eigen gezag hebben gedaan? Daarover zal door de familie toch wel advies zijn gegeven en tijdens de 'Roaring Twenties' was dat beslist geen slechte belegging. Maar wie kon in 1920 voorzien, dat de beurs in 1929 zou crashen en dat de Lloyd door de crisis in 1935 surséance zou moeten aanvragen, waardoor de aandelen waardeloos werden en Betje haar bron van inkomsten verloor? Die passage over Betjes verblijf in een pension in de Johannes Verhulststraat met financiële steun van de familie zal dan ook betrekking hebben op de periode na 1935 en niet, zoals ik eerst dacht, op 1919, het moeilijke jaar na de dood van Marcus in Bussum.

Om daar achteraf Matthijs de schuld van te geven en hem 'geen goede zakenman' te noemen is wat kort door de bocht. Wat Esther verder over hem schrijft, toont hem allesbehalve een mislukkeling. Hij wist de oorlog te overleven, maar zijn vrouw, Leni Leefson, niet. Esther vermeldt niet, dat zij al [voor 1935 gescheiden](#) waren en dat Leni op 20 aug 1935 in Parijs hertrouwd was.

Matthijs ging na de oorlog in Parijs wonen en liet zich voortaan Michel noemen – zijn 3e voornaam. Daar trouwde hij een "blonde schone", woonde in een mooi appartement, was gelukkig met haar en had financieel niet te klagen. Toen hij in 1960 stierf (61 jr), bleek hij een aardje naar zijn vaartje, Marcus, te hebben gehad. Het enige dat hij naliet, waren schulden.

Ronald Langereis,
Amsterdam, 28 jan 2021